

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVI. Cum dilecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Postulâstis.

PARAPHRASIS.

Capitulum Ecclesiæ Metropolitanæ consulit Innocentium III. si præbendarum collatio ad Archiepiscopum, & Capitulum conjunctim pertineat, & præbendas ultra 6. menses vacare contingat, utrum jus conferendi pro ea vice in solo Archiepiscopo permaneat. Ad id respondet Papa, in hoc casu neque ab Archiepiscopo ad Capitulum, neque à Capitulo ad Archiepiscopum, sed ad superiorem juxta Lateranensis Concilij constitutionem devolvi collationem; præterquam, si Archiepiscopus conferendi jus habeat cum Capitularibus, non ut Prælatus, sed ut Canonicus. Quamvis etiam in isto casu, si dolosè impedierit, ne collatio fieret, dolus ei suffragari non debeat.

SUMMARIUM.

1. Beneficiorum collatio ad varios spectare potest.
2. Devolutionis materia locum non habet in casu dolosi impedimenti.
3. Episcopus ex gratia speciali etiam ut Canonicus Capitulo sua Ecclesia Cathedralis interesse potest.

Notandum primò. Beneficiorum collatio interdum pertinet ad solum Episcopum *c. 3. de institutionibus*. Interdum ad Capitulum solum *s. ex parte 10. hoc tit.* Interdum ad Episcopum, & Capitulum simul, ut hinc, & in *c. unico. ne sede vacante in sexto*. Interdum ad Prælatum inferiorem *c. ex tenore 13. hoc tit.* Idque propter Ecclesiarum consuetudines, aut privilegia. At verò spectato communi jure ad Episcopum pertinet collatio, & beneficiorum institutio *c. cum ex injuncto. 12. in fine de hereticis*.

2. Notandum secundò. Si collatio ad Episcopum, vel Archiepiscopum, & Capitulum simul pertineat, propter negligentiam

conferendi intra tempus legitimum devolutio fit ad superiorem ipsorum, cum enim tam Episcopus, quam Capitulum in culpa, seu negligentia sit, ut ponimus, neutra pars inde commodum reportare debet; sin autem Capitulum beneficia conferre vellet, sed ab Episcopo impediretur, hoc casu non currit Capitulo tempus semestre, quò minus etiam postea conferre possit. Sicut Joann. And. hic docet *circa Gl. ult.*

Notandum tertio. Episcopus, si ex gratia speciali etiam Canonicus sit in Capitulo Ecclesiæ suæ Cathedralis, tunc duplicem personam repræsentare potest, ut quibusdam actibus Capitularibus intersit, ut Episcopus, sive Prælatus; quibusdam verò, ut Canonicus. Quòd si tanquam Canonicus intersit, non sedebit primo loco, sed post Præpositum, vel Archidiaconum secundum Ecclesiæ cujuscunque consuetudinem, prout tradit *Gl. in c. à collatione 11. de appellacionibus in 6.* ubi similis doctrina continetur, si Episcopus collationi beneficij intersit, ut Canonicus, & ab ea appellatur, ad eundem, tanquam Prælatum appellari posse, *argum. L. 1. §. solent ff. quando appellandum sit.* Secus autem esse, si interfuit collationi tanquam Episcopus; cum enim ipse collationem fecerit, quamvis cum Capitulo, ad eundem appellatio tendere non potest, quemadmodum nec devolutio ob negligentiam fieri ad eundem.

Notandum quarto. Si superior per dolum impediatur, quò minus inferior collationem faciat, cessare debet devolutio, ne videlicet proprius dolus alicui patrocinetur, aut ex propria iniquitate aliquis commodum ferat *c. sedes 15. de rescriptis*.

CAPITULUM XVI.

Cum dilecto.

PARAPHRASIS.

Intellexit Honorius III. quòd Comitissa Flandrensis fecerit provisiones de beneficij nondum vacantibus, & eorundem

Cc 2

præ-

præsentationem alijs commiserit, idè scribit Episcopo ac Præposito Cameracensi, & mandat eis, ut eas promissiones, & concessionis irritas declarent, atque inhibeant, ne talia in posterum attententur.

SUMMARIUM.

1. Jus patronatûs ad mulierem pertinere potest.
 2. Ad quem jus patronatûs spectet annexum rebus dotalibus.
 3. Neque facultas præsentandi concedi potest ad determinatum beneficium, si nondum vacet beneficium.
 4. Quare hic omittatur explicatio Capitulorum in sexto h. tit.
- NOTandum primò. Ad mulierem pertinere potest jus patronatûs, seu præsentationis ad beneficia; idque vel ratione foundationis, ædificationis, aut dotationis, quam ipsa fecit, & idè jus patronatûs proprio factò acquisivit, vel ratione successionis universalis, fidei commissi, aut successionis particularis, videlicet emptionis, donationis juxta varios juris patronatûs transferendi modos, de quibus dixi lib. 4. tra. 2. c. 13. n. 20. & videri potest Rochus de jure patronatûs. in definitione. V. ipse, vel is q. 6. Garzias p. 5. de beneficijs c. 9. n. 142.
2. De eo verò dubitant Doctores, si jus patronatûs annexum sit rebus dotalibus v. g. villæ, quæ à muliere marito in dotem data est, num jus præsentandi, constante matrimonio, ad maritum pertinere debeat, an ad uxorem. Pro uxore responderunt hîc Anton. & Abbas n. 8. quia uxor manet domina rerum dotalium, licet administratio, eaque plena, ad maritum spectet. *L. in rebus 30. C. de jure dotium.* Sed placet magis sententia contraria, quæ est Rochi cit. V. q. 28. Lambertini de jure patronatûs p. 1. lib. 1. q. 5. a. 8. Garzias n. 159.

quòd ad maritum pertineat præsentatio, cum ipse non sit merus administrator rerum dotalium, sicuti tutor v. g. rerum pupilli, sed secundum Juris civilis fictionem, dum matrimonium durat, veluti dominus censetur, secundum omnes effectus, & commoda, præterquam si aliqua restrictio in jure expressa reperitur, juxta *tit. L. in rebus junctâ Gl. v. naturali jure.*

Notandum tertium. Quemadmodum collatio beneficij non vacantis promitti non potest, sed neque ejus conferendi facultas concedi, ita etiam de præsentatione dicendum. Ratio dari debet, quia idem subest periculum, ne aliquis spe beneficij assumendi, ad quod se præsentandum, indebitè non repellendum, scit, beneficiario alicui insidietur. Cum hoc tamen non pugnet, quin Patronus, præsertim Laicus, generaliter committere alicui possit, tanquam procuratori suo facultatem præsentandi ad beneficia, si vacaverint, prout Joann. Andree, & Abbas hic admonet n. 6. dummodo id non fiat in fraudem; rationem dare debemus, quia id patrono nusquam prohibuitur in jure reperitur, nam versatur in materia permissoria, cum communi jure cullibet permissum sit generalem bonorum procuratorem constituere, propterea quòd usus procuratorum, cum dominus rebus suis interesse non potest, perquam necessarius sit *L. 1. ff. de procuratoribus. Quæ in eodem tit. lib. 6. decretalium* ponuntur Capitula, in ijs agit de expectativis, gratijs, & collationibus beneficiorum per concursum, & præventionem papalem, quæ cum in Germania propter concordata inter Nicolaum V. & Fridericum Imperatorem sublata sint, idè ijs omisiss ad alium Titulum accedamus.

